

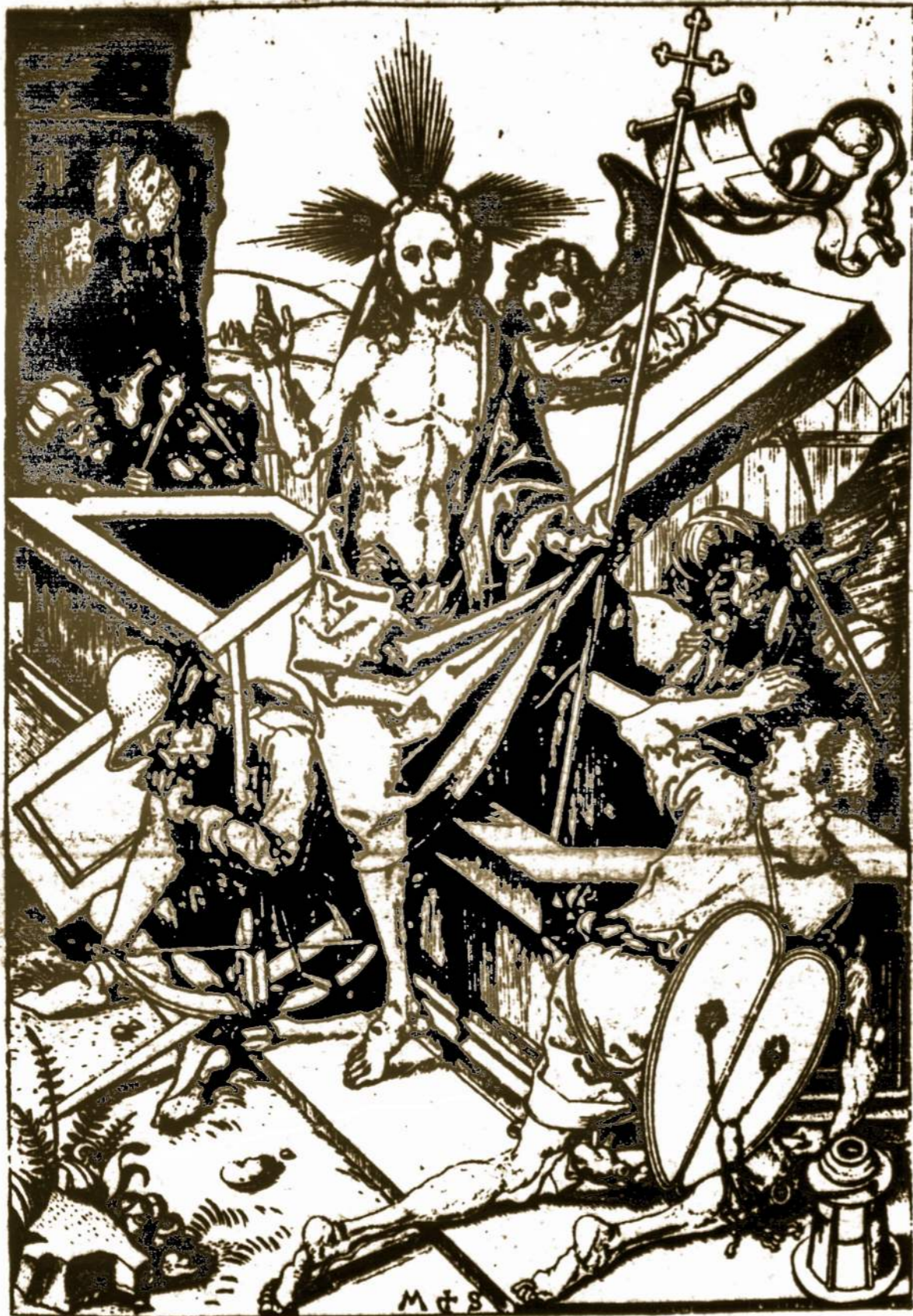
GARSAI

Second-Class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office
Published by Lithuanian Catholic Alliance

Nr. 4

BALANDIS — APRIL, 1985

Vol. 68

Visus Lietuvos Katalikų Susivienijimo narius ir GARSO skaitytojus Šv. Velykų švenčių proga nuoširdžiai sveikina LK Susivienijimo direktorių taryba ir GARSO REDAKCIJA.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA INFORMUOJA

ALTO vadovybės posėdis
Savo būstinėje Chicagoje, Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba posėdžiavo vasario 8 d. Pirmininkas Teodoras Blinstrubas painformavo apie dalyvavimą pagerbime dr. K. Bobelio apdovanoto aukštu Popiežiaus ordinu, apie pasitarimus su St. Petersburgo ALTO vadovybe, apie pasikalbėjimą su prof. Br. Kaslu, paruošusiu Osk. Milašiaus laikotarpio dokumentų rinkinį spaudai. Taip pat tarėsi su JAV LB pirm. dr. A. Butkum, su JAV LB Visuom. komi-

sijos nare A. Zerr ryšium su OSI bylomis.

Dr. J. Valaitis papasakojo apie Washingtonė įvykusį Jungtinio Pabaltiečių Amerikiečių metinį posėdį, kuriame atstovavo ALTUI. Ten darbai vyksta sėkmingai, tik plečiant veiklą reikia daugiau lėšų. Lankėsi Lietuvos pasiuntinybės rūmuose, kur dr. S. Bačkis dėkojo už paramą, kurios dėka rūmai gražiai atnaujinti. Pranešė, kad sudaromas naujas sąjūdis: Coalition for

(nukelta į 2 psl.)

PETKUS TO BE NOMINATED FOR NOBEL PEACE PRIZE

Viktoras Petkus, a Lithuanian "prisoner of conscience", will be nominated for the Nobel Peace Prize. This was announced on January 22, 1985, by Congressman Don Ritter, a member of the U.S. Helsinki commission on Security and cooperation in Europe. He said the Commission was currently nominating imprisoned or exiled Soviet Helsinki monitors. In addition to Petkus, the nominees are Eduard Arutunyan, Merab Kostava, Yuri Orlov, Mykola Rudenko and Anatoly Shcharansky.

"We feel that these six courageous men", Ritter said, "symbolizing the best aspirations of their countrymen, have earned the special acknowledgement of the Nobel Institute: the 1985 Nobel Peace Prize." Several members of Congress paid similar tributes at a special ceremony marking the anniversary of the proclamation of Ukrainian independence on January 22, 1918.

(A special statement by President Reagan was read at the ceremony. He expressed "full support" for the struggle of the Ukrainians to preserve their cultural, ethnic and religious identity. The Ukrainian spirit

of Freedom, Reagan said, "can never be quenched, as long as free Ukrainians continue to speak up for their oppressed brethren and give them the moral support they so desperately need.")

Viktoras Petkus, a member of the Lithuanian Helsinki Group, was sentenced in 1977 to three years in prison, seven in strict regime camps, and five in internal exile. He was sentenced for the expression of his ideas, which were branded as "anti-Soviet agitation." The outcome of Petkus' trial was preordained by the KGB.

The Soviet authorities have imposed a news blackout about Petkus since May, 1984. Urgent appeals have been sent from Lithuania to inquire about Petkus' condition. Last August, Senator Charles R. Percy asked the Director of the International Committee of the Red Cross (ICRC) in Geneva to help Petkus. The papal nunzio in West Germany pledged the Holy See's support in the Petkus' case. Swedish Prime Minister Olaf Palme also recently promised to raise violations of the human rights, such as the "tragic case" of Petkus.

LITHUANIAN INTERNEE IN SWITZERLAND RETURNS TO USSR

Rimas Burba, a Lithuanian taken captive by Afghan freedom fighters while serving in the Soviet army, returned to the Soviet Union from Switzerland on November 21, 1984, according to *Russkaya Mysl* (Paris, November 29, 1984). He was interned in a Swiss military camp for two years. A Tartar, German Anisimov, also returned with him.

Internee Considered Remaining in the West

The Russian-language newspaper reports that during the recent several months, there was serious talk among the circles interested in "Soviet war prisoners" that one of the "returnees", Rimas Burba, wanted to remain in the West.

(Continued on Page 7)

G A R S A S

Publication No. (USPS 214-320)
Published Monthly except July and August
LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE

341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207 Tel. 827-1351

Second Class Postage Paid at Brooklyn, N.Y., Post Office

POSTMASTER: Send Change of Address Notice to:

P. O. Box 32 (71-73 S. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa. 18703
Subscription \$5.00 per year Advertising Rates on Application
Raštus (straipsnius ir korespondencijas) redakcija taiso savo nuožlūrā.
Nespausdintus raštus grāžina tik patiems autoriams prašant.

\$5.00 of Insurance premium per year is applied to subscription of Garsas

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA INFORMUOJA

(atkelta iš 1 psl.)

American Constitutional Rights, į kuri įtraukiant ir amerikiečius bus lengviau ginti tomis OSI bylomis varginamus pabaltiečius.

ALTO sekr. inž. Gr. Lazauskas papasakojo, kad raštinė ryšium su Vasario 16 minėjimu išsiuntė apie 2,500 laiškų. Išsintinėjo ir 1,000 egz. pranešimų apie ruošiamą Pabaltiečių taikos ir laisvės žygį. Išsiųsti kvietimai mūsų Washingtono veikėjams dalyvauti kongrese ruošiant Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą. Nutarta kun. J. Prunskio straipsnį "Naujoje Viltje": "Gelbėjimas tremtinių iš Maskvos letenų" išleisti atskira brošiūra. Pranešė apie galimybes gauti pašto lengvatas ir apie Lietuvos Teisėms Ginti komitetą.

Kun. J. Prunskis painformavo apie sėkmingą rašinių konkursą lituanistinėse mokyklose, apie gausų pareikalavimą ALTO paruoštų programų radijo valandėlėms, apie tilpusias informacijas amerikiečių spaudoje, apie Lietuvos reikalų iškelimą Chicagoje buvusiose demonstracijose, apie pasikalbėjimą su Laisvės statulai atnaujinti komiteto atstove.

Be suminėtų posėdyje dalyvavo: inž. V. Naudzius, dr. Vl. Šimaitis, J. Talandis, dr. V. Dargis, M. Pranevičius, V. Gasparienė, R. Tričytė, adv. A. Domanskis, St. Dubauskas, D. Danilevičiūtė-Dumbrienė, I. Blinstrubienė.

Dr. K. Bobelį pagerbė ir amerikiečių spauda

VLIKO pirmininko ir ALTO garbės pirmininko dr. Kazio Bobelio pagerbimą, gavus iš popiežiaus Jono Pauliaus II Gregorijaus medalį, aprašė ir amerikiečių spauda. Vyskupijos laikraštis "Florida Catholic" įsidėjo dr. Bobelio drauge su prel. J. Balkūnu nuotrauką. Pažymėjo, kad dr. K. Bobeliui suteiktas aukščiausias Vatikano teikiamas pasauliečiui ordinas, iškelė plačią dr. K. Bobelio visuomeninę veiklą.

Tame pagerbime dr. K. Bobelį pasveikino Amerikos Lietuvos Tarybos pirmininkas Teodoras Blinstrubas, nuskridęs iš Chicago.

Radio bangomis sveikinimas pavergtiems lietuviams

Amerikos Balso atstovas Romas Sakadolskis vasario 6 d.

įrekordavo Amerikos Lietuvos Tarybos pirmininko Teodoro Blinstrubo sveikinimą pavergtos Lietuvos žmonėms. Sveikinime pažymima, kad išelvią rūpinasi Lietuvos išlaisvinimu ir niekada neužmirš lietuvių, vargstančių Maskvos priespaudoje. Sveikinimas skirtas Amerikos Balso programai, siunčiamai į Lietuvą.

Demonstracija dėl žmogaus teisių

Chicago miesto centre, priešais "Chicago Tribune" dienraščio rūmus, sausio 30 d. buvo suruošta demonstracija prieš žmogaus teisių laužytojus. Buvo atvykę spaudos, televizijos, radijo atstovai. Kalbėjo ukrainiečių, žydų, lenkų, italų ir kitų tautų atstovai. Kun. J. Prunskis papasakojo apie priespaudą Maskvos okupuotoje Lietuvoje. Apie šią demonstraciją paskelbė WMAQ televizijos stotis, WBEX ir WBBN radijo stotys, laikraščiai: Chicago Defender, The Reader, Fra Noi, Draugas bei kai kurių etninių organizacijų informacijų biuletiniai.

Laisvės statula ir etninis muziejus

Iš New Yorko į Amerikos Lietuvos Tarybos būstinę Chicagoje atvykusi Laisvės statulos fondo direktoriato atstovė Suzanne Nakasian painformavo apie planus pagrindinai atnaujinti New Yorko uoste esančią didingąją Laisvės statulą ir Ellis Island esančiuose pastatuose įrengti imigracijos ir etninių grupių — imigrantų muziejų. Prie šio stambaus atnaujinimo projekto prisidėjusių etninių grupių vardai bus įrašyti garbės lentoje. ALTAS pritarė šiam užmojiui. Atnaujinimo fondo adresas: The Statue of Liberty-Ellis Island Foundation, Inc., 101 Park Ave., Suite 404, New York, NY 10178.

Per amerikiečių radiją apie Lietuvą

Lietuviams prielanki WCEV radijo stoties Chicagoje vedėja Lucyna Migala turėjo pasikalbėjimą su kun. J. Prunskiu apie Lietuvą, apie Nepriklausomybės

(nukelta į 3 psl.)

Mielas Tautieti, drauskis LK Susivienijime

LKS yra tvirta, saugi lietuvių fraternalinės apdraudos organizacija. Turtas siekia 3 milijonus dolerių.

Turi moderniškų apdraudos planus pilnamečiams ir jaunamečiams:

- 20 metų mokėjimo — 20 Year Payment Life
- 20 metų taupymo — 20 Year Endowment
- Taupymo iki 65 metų — Endowment at Age 65
- Mokėjimo iki 85 metų — Life Paid up at 85 (tik pilnamečiams).

Susivienijimas turi ir priedinius draudimus už mažus mokesčius. Aplikantai nuo 16 iki 40 metų, nuo \$500.00 iki \$2000.00 apdraudai primami be medikalinės egzaminacijos — sveikatos patikrinimo.

Susidomėję apsidraudimu Lietuvos K. Susivienijime, kreipkitės į jūsų kolonijoje gyvuojančios kuopos sekretorių, arba į Susivienijimo centrą išpildant žemiau paduotą kuponą.

LITHUANIAN C. ALLIANCE
P. O. Box 32 (71-73 So. Washington St.)
Wilkes-Barre, Pa. 18703

Esu susidomėjęs apsidraudimu Liet. Kat. Susivienijime

Vardas, pavardė .....

Adresas .....

..... (Zip Code) .....

Jeigu norėtum priklausyti jūsų kolonijoje gyvuojančios Susivienijimo kuopon, centras pasiųs šį kuponą kuopos sekretoriui, kuris asmeniškai atliks suteiktą patikrinimą, patarimų ir atliks reikalingus formalumus. Malonėkite atsakyti: ..... (taip ar ne).
Jeigu norėsit įsirašyti centrinėn kuopon, tada ir narystės mokesčius siųskit tiesiog į centrą. Malonėkit atsakyti: ..... (taip ar ne).

Nauja lietuviškų valgių receptų knyga

LITHUANIAN COOKERY

Anglų kalba paruošė agronomė Izabelė Sinkevičiūtė

Su plastikiniu aplanku; 316 puslapių. Puiki knyga lietuviškų valgių mėgėjoms ir šauni dovana draugėms amerikietėms. Kaina 8 doleriai

Užsakymus siųsti: "Garsas", P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.), Wilkes-Barre, Pa. 18703

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA INFORMUOJA

(atkelta iš 2 psl.)

minėjimą, apie pabaltiečiams dėl nacių nusikaltimų keliamas bylas. Tą pasikalbėjimą vasario 10 d. du kartu perdavė per savo radijo stotį anglų kalba.

Per televiziją apie Vasario 16

Chicagos televizijos stotis CBA, kanalas 2, Amerikos Lietuvių Tarybos paprašyta, sutiko savo Community Accents programoje, kuri duodama ankstyvo Vasario 11, 12 ir 13 dienomis paminėti Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą, ALTO ruošiamą Marijos aukšt. mokykloje.

V. Petkus — kandidatas Nobelio premijai

Washingtono veikiančios Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo komisijos ALTui atsiųstame biuletenyje pranešama, kad tos komisijos nariai kandidatais į Nobelio premiją pasiūlė kovotojus dėl žmogaus teisių: Viktorą Petkų, Y. Orlovą, A. Ščaranskį, M. Rudenką, E. Aruntjaną, M. Kostovą.

Osk. Milašiaus laikų dokumentai

Teodoras Blinstrubas, ALTO pirmininkas ir prof. dr. Bronius Kaslas sausio mėn. 18 d. turėjo pasikalbėjimą buv. Lietuvos diplomatijos atstovo Prancūzijoje Oskaro Milašiaus diplomatinė raštų ir dokumentų rinkinio išleidimo reikalu.

Rinkinys išeis prancūzų kalba ir apims Oskaro Milašiaus veiklą 1918-1926 metais. Amer. Liet. Taryba nutarė paremti tų mūsų istorijai ir politinei kovai svarbių dokumentų išleidimą ir paskyrė 1000 dol. Leis Andre Silvaire leidykla Paryžiuje.

Pasitarimas lietuviškos veiklos reikalu

Teodoras Blinstrubas, ALTO pirmininkas, sausio mėn. 17 d. dalyvavo ALTO St. Peterburgo skyriaus valdybos posėdy ir padarė pranešimą ALTO veiklos reikalu. Posėdy dalyvavo to skyriaus valdybos nariai: pirm. A. Šukys, sekr. O. Galvydienė, spaudos ir inform. vadovas Mykolas Karaitis ir narys B. Zaubukas.

Posėdžio dalyviai ir svečiai buvo pavalšinti sekr. O. Galvydienės surengtose vaišėse.

Konkursas liuanistinėse mokyklose

JAV liuanistinėse mokyklose Amerikos Lietuvių Tarybos iniciatyva buvo pravestas rašinių

konkursas tema: "Kodėl aš turiu laikytis Dešimtės Dievo įsakymų". Buvo gauti 55 rašiniai iš Marquette Parko, Dariaus Girėno mokyklų Chicagoje, iš Los Angeles, St. Peterburgo, Bostono, Rochesterio ir iš neakivaizdinių mokyklų. Rašinius vertino komisija: Gailutė Valiulienė, Indrė Tūnėlienė, Nijolė Nausėdienė ir Juozas Plačas. Dvi pirmąsias premijas po 75 dol. laimėjo Vilija Žemaitaitė, 13 m., Los Angeles lit. mok. mokinė, ir Marius Polikaitis, 12 m., Chicagos Marquette Parko mok. mokinys. Po 50 dol. laimėjo: A. Gedminas (Los Angeles), A. Jarašūnas (Los Angeles), R. Gaižutis (Marquette Parko), S. Juškaitis (Marquette Parko), Po 25 dol.: P. Viskanta (Los Angeles), R. Prišmantaitė (Los Angeles), A. Kalvaitis (Marquette Parko), G. Grabauskas (Marquette Parko), G. Vygantas (Dariaus Girėno), A. Bobelytė (St. Petersburg). Premijoms 500 dol. paaukėjo kun. J. Prunskis.

Programa Vasario 16

Amerikos Lietuvių Taryba paruošė į juosteles įrašytas programas Vasario 16 proga. Įvairios lietuvių ir amerikiečių radijo stotys paprašiusios gavo 25 juosteles lietuvių ar anglų kalba savo radijo programoms.

Sovietų teismas Kopenhagoje ir Laisvės laivas Baltijoje

Helsinkio susitarimų dešimt-

mečio proga VLIKas ir Pabaltiečių Santalka Danijos sostinėje Kopenhagoje liepos mėnesį ruošia Sovietų Sąjungos teismą, o taip pat ir Taikos bei laisvės ekskursiją laivu Baltijos jūra. Teisme bus išryškinta Maskvos spauda, brutalus elgimasis okupuotuosiuose kraštuose bei žmogaus ir tautų teisių pažeidimas. Ekskursijoje pabaltiečių jaunimas geriau pasiruoš pavergtų savo kraštų laisvinimo pastangoms. Amer. Liet. Taryba, pritarė šiem VLIKo ir Santalkos planams, savo skyriams išsiuntinėjo atitinkamas informacijas.

Lietuviai amerikiečių laikraščio redaktorius

Floridoje pradėtas leisti savaitinis laikraštis "Lee Constitution" anglų kalba. Iš atsiųsto Amerikos Lietuvių Tarybai numerio matyti, kad jo redaktorius yra Vilius Bražėnas. Adresas: Lee Constitution, 390 Pondella Road, suite 5, North Fort Myers, Florida 33903. Laikraštis gausi informacijų. Įžangoje sakoma, kad jis nesusirišęs su jokia politine partija. Gausūs skelbimai rodo, kad laikraštis gali susidaryti finansinį pagrindą.

Televizijoje apie Lietuvos nepriklausomybę

Chicagos televizijos stotis WMOQ pranešė Altui, kad apie Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą Chicagos ALTO ruošiamą Marijos aukšt. mokykloje, per televizijos kanalą 5 pranešimas įjungiamas į vasario 15 d. 5

val. 15 min. p.p. programą "Neighborhood Note".

Netylėkim, jei kaltina

Vis dažniau pasitaiko, kad ryšium su tomis Specialios investigacijos OSI bylomis, skleidžiamomis per radiją ar televiziją neteisingi kaltinimai prieš lietuvius. Ypač tai būna aptariant iškreiptai pikta buvusio OSI viršininko A. Ryan knygą: "The Quiet Neighbors". Reikia atminti, kad įstatymai duoda teisę į kaltinimus atsakyti. Todėl išgirdę kaltinimus prieš lietuvius, kreipkimės į radijo ar TV stoties vadovybę, reikalaudami, kad būtų duotas laikas atsakyti ir tą padarykime.

St. Peterburgo ALTO vadovybė

Šiomet St. Peterburgo Amerikos Lietuvių Tarybos skyriaus pirmininku yra išrinktas Alfą Šukys. Jis taipgi yra atstovas Amerikos Lietuvių Taryboje. Kiti St. Petersburg ALTO valdybos nariai: vicep. Ida Valauskienė, sekr. Ona Galvydienė, išd. Emilija Grušienė, soc. reik. vadovė Ona Zabukienė, spaudos-informac. vadovas Mykolas Karaitis, narys Bronius Zaubukas.

New Yorko ALTO vadovybė

Naują Amer. Lietuvių Tarybos New Yorko skyriaus vadovybę sudaro: pirm. Vacys Steponis, vicepirm. Algirdas Speauskas ir J. Adomėnas, sekr. M. Žukauskas, fin. sekr. A. Vebeliūnas, išd. Pr. Ažuolas, izdo globėjos: M. Klivečkienė ir B. Spudienė.

Vasario 15 dieną lietuvių delegacija priėmė New Yorko miesto burmistras, kuris pasakė kalbą ir įteikė proklamaciją, skelbiančią vasario 16 Lietuvos nepriklausomybės dieną. Iš k. pirmoje eilėje Alfonsas Marcelynas, prel. Pranas Bulovas, Walter Ward, Vacys Steponis, N.Y. miesto burmistras Edward Koch, Adelė Dausickas ir Jonas Adomėnas.

Nuotr. L. Tamošaičio

ITALŲ IR RUSŲ SPAUDA DOMISI LIETUVOS GYVENIMU

“Dėkojame, mum pakanka savų dvasiškių”. Tokia antraštė buvo paskelbtas straipsnis apie Lietuvą “Europeo” žurnale. Straipsnio autorius — Franco Pantarelli.

Rašoma, kad Lietuva yra maža respublika Sovietų Sąjungos teritorijoje. Lietuviai yra karingi, išvermingi ir ištikimi katalikų tikėjimui. Ypatingo dėmesio Lietuva susilaukė pasaulyje, kai popiežiui Pauliui Jonui II nebuvo duotas leidimas atvykti Lietuvon.

Lietuvio vardas yra virtęs sinonimu žmogaus, kuris veikia nežiūrint nepalankių sąlygų, greitai užsidegęs ir puola priešą ypatingu įnirtimu.

Sovietiškoje spaudoje randa tiesiog mitologinio pasakojimo apie lietuvių diviziją, kovojančią prieš afganistaniečius partizanus. (Red. pastaba: iš kur tokia žinia?)

Lietuvių vardas Sovietijoje yra taip pat rišamas su religiniu sąjūdžiu, ir nežiūrint Maskvos ateistinio spaudimo religija Lietuvoje gyva.

Pagal Vatikano statistikos duomenis iš 3,178,000 Lietuvos gyventojų 2,524,000 yra katalikai.

Toliau straipsnyje primenama, kad Lietuva yra kariavusi su Rusija, kad Lietuvon bėgo rusų politiniai emigrantai, kaip kunigaikštis Andrius Kurbskis.

Literatūroje rusų autoriai yra rašę apie lietuvius, pav., Lermontovas “Litvinka”, Puškinas mini lietuvių karingumą, iš Lietuvos kilusi didžio rusų rašytojo Dostojevskio giminė, kunigaikščiai Golicinai — Gedimino palikuoniniai.

Istoriniai faktai paduodami teisingai aprašant Nepriklausomybės paskelbimą, Molotovo-Ribbentropo paktą Lietuvos perleidimą sovietam. Vakariečių nepripažinimas Pabaltijo valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą, užakcentuotas ir JAV esančių Pabaltijo pasiuntinybių egzistavimas. Pažymėtās ir prez. Reagano 1982 liepos 15 “Pabaltijo valstybių laisvės dienos” proga priminimas apie narsius pabaltiečius, trokštančius savo teisių.

Kad tai atsverti — sekančią dieną lenkų episkopalinėje konferencijoje Varšuvoje, buvo švenčiama šv. Kazimiero — Lietuvos globėjo — diena. Buvo paskelbta, kad kita konferencija

bus ne Varšuvoje, bet Balstogėje, kurios jurisdikcijoje yra ir Vilniaus vyskupija.

Maskva neduoda reikšmės Amerikos nepripažinimo Pabaltijo valstybių inkorporavimo retorikai, bet niekaip negali palaužti lietuvių tautinių ir religinių nusiteikimų. Nepasitenkinimas Maskva apima vis didesnes gyventojų mases, nors Maskva ir skelbia šiek tiek tokias nuolaidas religinio kulto vykdytojams. Bet tai yra tik žodinės ir propagandos tikslas nuolaidos.

Kaip žinia, 75-tas Kodekso paragrafas draudžia “antisovietinę veiklą”. Ir šituo paragrafu remiantis baudžiami visi disidentai.

Lietuvoje šiam paragrafui atitinka 199 parag. 1 skyrius, kuriame sakoma “draudžiama nepagrįstai skleisti kalbas politiniais ir socialiniais klausimais apie sovietinę sistemą”.

Kad būti nubaustam pagal šį paragrafą, užtenka surengti kokį nors suėjimą ar eisną, pan., kad ir į Šiluvos atlaidus, ar viešai pašnekėti ar pagaliau savitarpų padiskutuoti dienos klausimais ar bėgamaisiais reikalais. Kaip pavyzdį mini Mečislovo Juravičiaus nubaudimą 3 metams ir pažymi Vytauto Vaičiūno dviejų ir pusės metų bausmę.

Susikirtimai tarp tikinčiųjų ir

režimo vis dažniau pasitaiko. Prieš pusantų metų iš komjaunimo buvo pašalinta 19 už laikymąsi bažnyčiose.

Vilniuje priskaitoma apie pusė milijono gyventojų, o bažnyčių yra daugiau nei Maskvoje, kur gyvena 8 mil. — ironizuoja korespondentas.

Kiekviename kolūkyje yra kunigas! (red. kur tokią žinią gavo korespondentas — neaišku, nebent iš Billy Graham?)

Nežiūrint visų spaudimų, kuriuos naudoja valdžia prieš religiją ir mėgina gyventojus “glostyti” įvairiais būdais, neseniai 2 kunigai nubausti po 6 metus priverstino lagerio ir 2 vyskupai suspenduoti nuo savo pareigų.

Šv. Kazimiero bažnyčia paversta Ateistiniu muziejumi, o netoliese kabo plakatas: “Katalikai ir vietiniai ekstremistai, Vatikano padedami naudodamiesi šv. Kazimiero kultu, ruošiasi ideologinei diversijai ir skelbimui antisovietinės propagandos”.

“Lenkiškasis sindromas”, pažymi korespondentas, Lietuvoje aiškiai matomas. Ant sienų šūkiai: “Rusai — lauk!” — “Ruskie — ubiraities von!”

Naudotasi “Novoje Ruskoje Slovo” 1984 rugsėjo 29 Andreina d’Albi aprašymu.

“Garse” galima įsigyti šias knygas (Lietuvių ir anglų kalbomis)

Lithuanian Cookery, paruošė Izabelė Sinkevičiūtė. 316 puslapių, didelio formato. Kaina \$8.00

Amerikos Lietuvių Taryba, parašė Leonardas Šimutis. Kaina 3.00

Lietuvių — Anglų Kalbų Žodynas, paruošė B. Piesarskis ir B. Svecevičius. 512 psl., apie 27,000 žodžių. Kaina \$8.00

Anglų — Lietuvių Kalbų Žodynas, paruošė V. Baravykas. Apie 30,000 žodžių ir posakių. Kaina \$8.00

Lietuvių kalbos vadovas (Introduction to Modern Lithuanian) Paruošė kalbininkai Leonardas Dambriūnas, Antanas Klimas ir William R. Schmalsteig. Kaina \$10.00

Popular Lithuanian Recipes, lietuviškų valgių mėgėjams Juzės Daužvardienės anglų kalba paruošta knyga. Kaina \$4.00

Vytautas The Great, kan J.B. Končiaus angliškai parašyta istorinė knyga. Kaina \$2.00

Lithuanian Self-Taught, M. Variakojytės Inkenienės paruoštas rankvedis, prisilaikant Marlborough's sistemos. Kaina \$3.50

Vidudienio Sodai, Bernardo Brazdžionio eilėraščiai. Už šį poezijos rinkinį autorius laimėjo 1958-59

metų kultūros žurnalo “Aidų” literatūros premiją. Viršelio aplanką piešė dail. Telesforas Valius.

Kaina \$4.00

Amerikos Lietuvių Vardynas, Jungtinių Amerikos Valstybių žinomesnių lietuvių biografinės žinios, su prof. Kazio Pakšto įvadu. 240 psl., kietais viršeliais. Kaina \$4.00

The Forty Years of Darkness, by Juozas Vaišnora, translated by Joseph Boley. Supression of the Lithuanian Press and how it was regained. Price ... \$2.00

Lithuanians in America, Dr. Antanas Kučas; translated by Joseph Boley \$6.00

The Brothers Domeika, a novel, Liudas Dovydėnas; translated by Milton Stark \$6.00

Day of Shame, the truth about the murderous happenings aboard the Cutter Vigilant, during the Russian-American confrontation at Martha's Vineyard. The tragedy of Simas Kudirka, by Algis Rukšėnas \$9.00

Teismas Biržely, dokumentuotai aprašoma Nijolės Sadūnaitės teismas ir kaltinimas. Parašė Jurgis Gliauda. Kaina \$2.00

Simas (The story of Seaman Simas Kudirka), by Jurgis Gliauda. Translated from Lithuanian by Kęstutis Čižiūnas and J. Žemkalis \$5.00

“Garso” Administracija

P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.) Wilkes-Barre, Pa. 18703

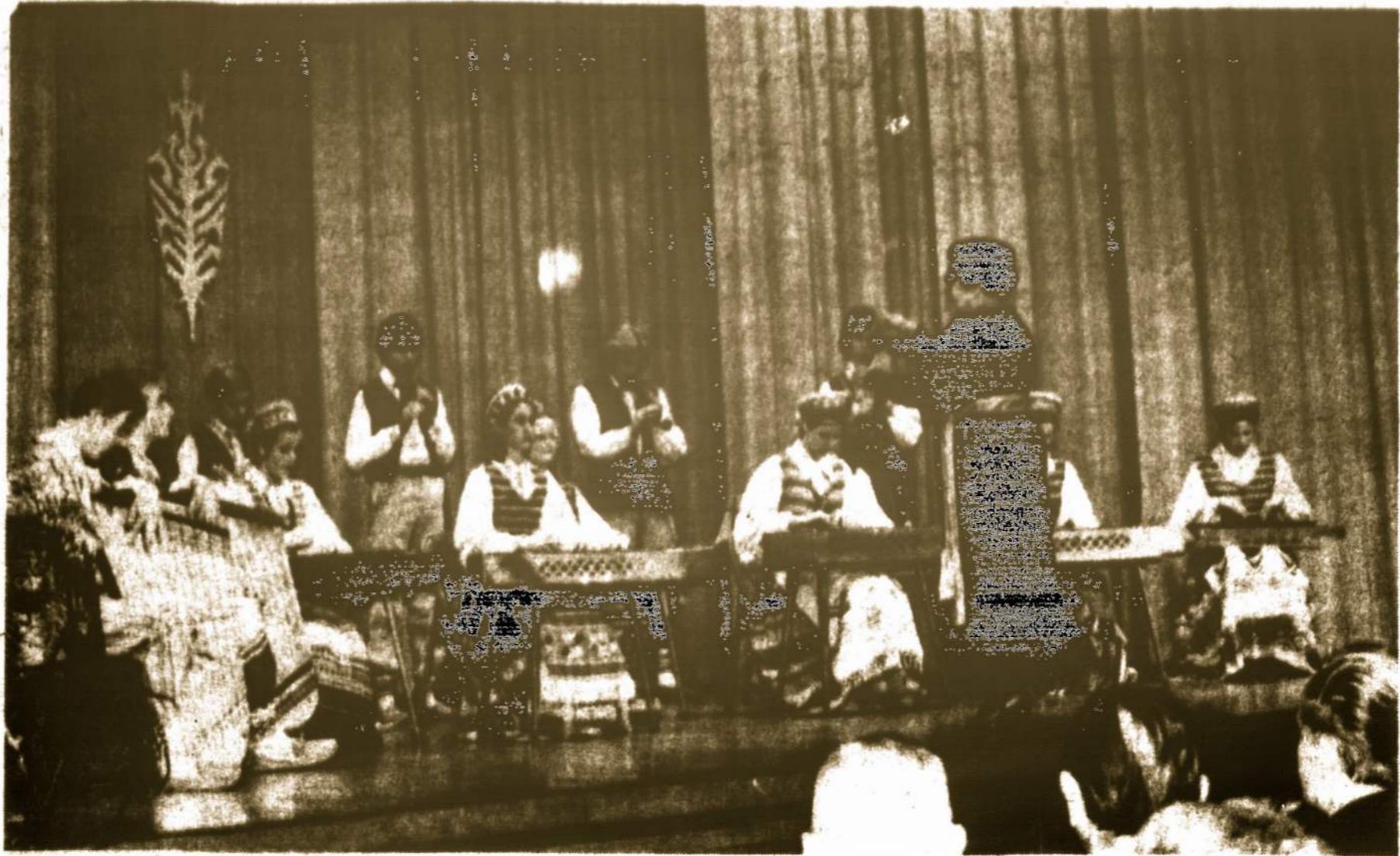
NUO VILNIAUS IKI CLEVELANDO

Šiais metais garsusis Čiurlionio Ansambelis švenčia savo gyvavimo 45 metų sukaktį. 1940 sausio 15 Vilniuje jaunas muzikas Alfonsas Mikulskis su savo žmona kanklininke Ona Mazoliauskaite-Mikulskiene, įkūrė Tautinio Meno Muzikinį Vienetą, pavadintą M. K. Čiurlionio vardu. Mišrus choras, pritariant kanklių orkestrui, nežiūrind dviejų okupacijų, džiugino lietuvių širdis miestuose ir miesteliuose, kol 1944 vasaros gale, bėgant nuo raudonojo teroro, ansambliciai su savo dirigentu pasitraukė į Vakarus.

Nors skurdi tremtis ir karo pavojai vertė kiekvieną rūpintis savo asmeniškumu, čiurlioniečiai jau buvo spėję tiek susigyventi, kad dar karo metu Vienoje, o karui pasibaigus — Prancūzų okupacinėje Vokietijos zonoje iš naujo pražydo kaip žavus Lietuvos berželis pavasarį. Lietuvišką dainą, muziką ir tautinius šokius propaguodami okupacinių sąjungininkų kariuomenių dalinių tarpe, ansambliciai buvo globojami prancūzų karinės valdžios. Jų gausūs koncertai, pasirodant tiek kariuomenės daliniam, tiek vokiečių publikai, susilaukė daugelio palankių atsiliepimų spaudoje ne tik įvertinant Čiurlionio ansamblio muzikinę pusę, bet taip pat atkreipiant muzikos specialistų ir žinovų dėmesį į mūsų dainų originalią, senovinę tonaciją.

Toks stiprus buvo ansamblio solidarumo jausmas, kad ir toliau, prasidėjus emigracijai, buvo dedamos pastangos išlikti drauge. Clevelande gyvenančių Amerikos lietuvių pastangų dėka didžioji ansamblio dalis su savo vadovais įsikūrė Clevelande ir čia iki šios dienos tęsia iš mūsų amžinosios sostinės atsivežtas tradicijas. Tai vienintelis choras, kuris dainuoja lietuviškas liaudies ar lietuvių kompozitorių liaudies motyvais sukurtas dainas, palydint liaudies instrumentų orkestrui. Ansamblio reali gyvenimo pusė taip pat įdomiai prisidėjo prie lietuviybės išlaikymo, nes ansamblio narių tarpe susikūrė naujos šeimos ir toliau kartu dainavo, vėliau net ir su savo vaikais...

1983 metų rudenį mirė ansamblio įkūrėjas komp. Alfonsas Mikulskis. Ansamblio taryba, kuriai jau beveik 26 metus vadovauja Vladas Plečkaitis, nutarė kviesti Rytą Babicką, an-

Muzikė Ona Mikulskienė vadovauja kanklių ir lumzdelių orkestrui Clevelande. Nuotr. V. Bacevičiaus

Rytas Babickas, Čiurlionio ansamblio dirigentas

samblio ilgametį chormeisterį, perimti dirigento ir vadovo pareigas. Rytas Babickas, neišsemiamos energijos muzikas, be pareigų Čiurlionio ansamblyje, dar vadovauja Šv. Jurgio parapijos chorui ir savo paties 1959 metais įsteigtam Clevelando Vyrų Oktetui, kuris Kalėdų laikotarpy taip sėkmingai gastroliavo Australijos Lietuvių Dienose.

Kaip ir dauguma mūsų institucijų bei organizacijų, Čiurlionio ansamblio vadovybė pradeda rūpintis prieaugliu, tačiau su dideliu entuziazmu žvelgia į ateitį, rimtai apsisprendę pagyvinti ansamblio darbą, kuris, dėl a.a. Mikulskio sunegalavusios sveikatos buvo gerokai sulėtėjęs. Prieš tai ansamblis su gastrolėmis aplankė visas didesnes lietuvių kolonijas JAV ir Kanadoje, buvo išvykęs į Pietų Ameriką ir dainavo tokiose garsiose koncertų salėse, kaip

New Yorko Lincolno Centre, Carnegie Hall, Chicagos Civic Operos rūmuose, ir Clevelando Severance Hall.

Clevelando lietuviai nekantariai laukia Čiurlionio ansamblio pasirodymo. Repertuarą sudaro senos, tradicinės ir naujos, dar negirdėtos dainos. Chorui palydą sudarys Onos Mikulskienės vadovaujamas kanklių orkestras. Ona Mikulskienė yra

vienintelė ansamblio narė nuo jo įsikūrimo dienos Vilniuje. Ansamblio pirmininkas Vladas Plečkaitis, tas pareigas su trumpomis pareigomis einantis nuo 1959 metų, pabrėžia ansamblicijų solidarumą, susigyvenimą ir nenutrūkstamą šeimynišką ryšį, dar gyvą ir po keturių dešimčių metų, čiurlioniečiam gyvenant net tolimoje Australijoje.

Aurelija Balašaitienė

PABALTIEČIŲ PASAULINĖS SANTALKOS VEIKLA

Lietuvių, latvių ir estų pasaulinių atstovybių santalka buvo sukurta Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pastangomis New Yorke, 1972 lapkričio 18. 1984 - 1985 jai pirmininkauja latvis dr. O. Pavlovskis, o 1986 pirmininkaus VLIKO atstovas.

Svarbiausi šiuometiniai Pabaltiečių Pasaulinės Santalkos planai yra Sovietų Sąjungos teismo Kopenhagoje ir pabaltiečių "Taikos ir Laisvės" išvykos Baltijos jūra bei Skandinavijos sostinėse įvykdymas.

1984 lapkričio 10 Baltimorėje įvykusiame PPS posėdyje buvo aptarti "Taikos ir Laisvės" išvykos pagrindiniai klausimai ir buvo patvirtintas šios išvykos organizatorių bei lėšų priežiūros komitetas, kurį sudaro pirmininkas Liūtas Grinius ir nariai Karlis Cerbulis bei Maido Kari. Neformaliame PPS pasitarime 1984 lapkričio 20 Washingtono buvo išklaustyta iš Stokholmo atvykusio "Taikos ir Laisvės" išvykos organizatoriaus Vilnio

Zalkanio pranešimas.

Gruodžio 4 pabaltiečių atstovai lankėsi pas buv. ambasadorių Maxą Kampelmaną, o gruodžio 11 pas buv. ambasadorių ir JAV Aukščiausiojo Teismo teisėją Arthurą Goldbergą. Su jais išsamiai tartasi ruošiamo Sovietų Sąjungos teismo Kopenhagoje reikalais.

PPS taip pat rūpinasi tinkamu Pabaltijo padėties reikalų pristatymu netolimoje ateityje įvyksiančiuose Helsinkio susitarimų peržiūros posėdžiuose: 1985 Žmogaus teisių reikalais Otavoje (gegužės 7); Kultūrinių ryšių klausimais Budapešte (spalis 15); 1986 metais — Šeimų ryšių ir sujungimo klausimais Berne (balandžio 15) ir pagrindinėse Helsinkio susitarimų peržiūros posėdžiuose Vienoje (lapkričio 4).

Šie darbai reikalauja glaudaus PPS narių bendravimo, įtempto darbo ir stambių lėšų iš kiekvienos atstovaujamos tautos narių.

(Elta)

KUN. J.K. MATULIONIO TEISMAS VILNIUJE

Vakarų pasiekė daugiau žinių apie kun. Jono Kastyčio Matulionio arešto aplinkybes ir teismą.

Kun. Matulionis buvo teisiamas Vilniuje š.m. sausio 17-18 kartu su devyniolikmečiu Romu Žemaičiu. Matulionis gavo 3 metus bendro režimo lagerio pagal Lietuvos TSR Baudžiamojo Kodekso 199 straipsnio 3-ąją dalį už "grupinius veiksmus, pažeidžiančius viešąją tvarką", o Žemaitis — 2 metus bendro režimo pagal 201 straipsnio 1-ąją dalį "už pasipriešinimą milicijos darbuotojui".

Abu dalyvavo 1984 lapkričio 1 dienos procesijoje netoli Kybartų bažnyčios esančias kapines, kur parapijos tikintieji meldėsi už mirusius. Procesiją stebėjo milicininkai ir saugumiečiai.

Lapkričio 7-8 pastebėta, kad Kybartuose daug nevietinių saugumiečių atidžiai stebi bažnyčią ir kleboniją. Lapkričio 9 saugumas sekė kun. Jono

Kastyčio Matulionio kiekvieną žingsnį. Tikinčiųjų būreliai jį lydėjo į ligoninę, kur sergančiam jis suteikė paskutinį patepimą. Antras ligonis, kurį Matulionis turėjo aplankyti, jau buvo už Kybartų, Kaliningrado srity. Saugumas jį ten bandė sulaikyti net nesuteikęs patepimą, bet tikintieji jį apgynė. Saugumiečiai pasikvietė į talką vietinius darbuotojus ir jį suėmė išeinantį iš antro ligonio buto. Tuo pačiu metu per klaidą suėmė Edmundą Žemaitį. Išsiaiškinę, kad čia ne Romas Žemaitis, o jo brolis, jį paleido.

1984 lapkričio 12 Romas Žemaitis turėjo atvykti į karinį komisariatą, kaip šaukiamas karinei tarnybai. Atvykusį tuoj suareštavo. Už aktyvią religinę veiklą Žemaičiui anksčiau nebuvo leista laikyti baigiamuosius vidurinio mokslo egzaminus.

Matulionis ir jaunuolis buvo kaltinami religinės eisenos organizavimu. Iki teismo jie buvo laikomi Lukiškių kalėjime.

LIC

LIETUVOJE VĖL SUĖMĖ VLADĄ LAPIENĮ

Gauta žinia iš Lietuvos, kad š.m. sausio 4 Kaune suėmė 80 metų amžiaus Vladą Lapienį. Lapienis buvo suimtas pirmą kartą 1976 metais ir atliko 5 metų bausmę už Kronikos dauginimą bei platinimą.

Lapienį suareštavo 1984 vasario 13 gatvėje ir jam padarė asmeninę kratą. Iš jo paėmė: Kronikos numerių, J. Girmiaus knygą "Žmogus be Dievo", rankraštinių juodraščių "Tarybinio kalinio memuarai", kuriame Lapienis aprašė savo gyvenimą sovietiniuose lageriuose bei tremtyje. KGB būstinėje jį ap-

kaltino "škleidimu žinomai melagingų prasimanymų, žeminančių tarybinę valstybę ir visuomeninę santvarką", ir patraukė baudžiamojon atsakomybėn pagal LTSR BK 199 straipsnio 1-ąją dalį. Lapienis buvo uždarytas KGB izoliatoriuje iki praėitų metų vasario 28 dienos, kai dėl stipriai pablogėjusios sveikatos jį iš saugumo paleido. Tačiau prokuratūros nutarimu jam buvo uždrausta išvykti iš Vilniaus miesto. Jam pareiškė, kad jis vis tiek bus teisiamas.

1984 vasario 21, kovo 9, 13 ir 19, Lapienis parašė Lietuvos TSR Prokurorui ir Valstybinio saugumo pirmininkui pareiškimus įrodančius primestų kaltinimų nepagrįstumą juridine prasme.

LIC

MIRUSIEJI LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMO NARIAI

Dr. Joseph B. Jerome — 45 kuopa — 6720 S. Campbell, Chicago, Ill. 60629. Mirė 1985 vasario 19. Palaidotas 1985 vasario 23 St. Casimir's Cemetery, Chicago, Ill.

Victor C. Machinist — 28 kuopa — 34 Birch Drive, Swyersville, Pa. 18704. Mirė 1985

vasario 22. Palaidotas 1985 vasario 25 St. Ann's Cemetery, Lehman, Pa.

Peter Paul Andangus (Petras Jodauga) — 6 kuopa — P.O. Box 201, Plymouth, Pa. 18651. Mirė 1985 vasario 27. Palaidotas 1985 kovo 2 St. Casimir Cemetery.

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE

BOARD OF DIRECTORS

Spiritual Advisor: Rev. Msgr. Frank L. Yashkas, 134 Tener Street, Luzerne, Penna. 18079. Home — 717: 287-0828.

President: Thomas E. Mack, Esq. — 11 West Union Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 472-3880. Office — 717: 823-1131.

Vice-President: Frank J. Katilus — 1059 Blair Avenue, Scranton, Penna. 18508. Home — 717: 342-3619.

Secretary: Charles A. Liscosky — 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 822-4855. Offices — 717: 823-8876; 829-2406.

Treasurer: Mrs. Leocadiá Donarovich, 37 Eldon Avenue, Lansdowne, Penna. 19050. Home — 315: 626-2409. Office — 215: 645-4100.

Trustees: George F. Sadauckas, 119 South Rebecca Avenue, Scranton, Penna. 18504. Home — 717: 344-0429.

Mrs. Rosalie Kizis, 134 Church Street, Pittston, Penna. 18640. Home — 717: 654-4271.

Medical Examiner: Joseph A. Stankaitis, M.D., 124 Croydon Road, Rochester, New York 14610. Home — 716: 288-0604. Office — 716: 348-3808.

Directors: Mrs. Albina Poska, 6606 South Washtenaw Avenue, Chicago, Illinois 60629. Home — 312: 434-2374.

Leonard J. Mikelonis, 2934 Grendon Lane, Baltimore, Maryland 21234. Home — 301: 665-2218.

Jonas A. Vainius, 3 Clare Drive, East Northport, New York 11731. Home — 212: 261-3797.

Executive Director: Charles A. Liscosky, 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 822-4855. Offices — 717: 823-8876; 829-2406.

Gargas Editor: Rev. Cornelius Bučmys, OFM, 341 Highland Boulevard, Brooklyn, New York 11207. Office — 212: 827-1352.

CONSTITUTIONAL COMMITTEES

Benevolent Committee: Mrs. Patricia Mack, Heatherhill, Bear Creek, Penna. 18602. Home — 717: 472-3880.

Mrs. Dolores Liscosky, 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 822-4855.

Heather Mack, Heatherhill, Bear Creek, Penna. 18602. Home — 717: 472-3880.

Press & Information: Leonard Pallis, 352 West Main Street, Plymouth, Penna. 18651. Home — 717: 779-1977. Office — 717: 826-6440.

Michael Baranosky, Sr., 106 West Brady Street, West Wyoming, Penna. 18644. Home — 717: 693-1795.

Michael Baranosky, Jr., 106 West Brady Street, West Wyoming, Penna. 18644. Home — 717: 693-1795.

Constitution & By-Laws: Mrs. Anna Strench, 13 Hilldale Avenue, Plains, Penna. 18705. Home — 717: 823-2081.

Stasys K. Lukosevičius, Sr., 1935 West 7th Street, Brooklyn, N. Y. 11223. Home — 212: 339-0062.

Edwin A. Sites, 13 Mill Street, Pittston, Penna. 18640. Home — 717: 654-0771.

Judicial, Grievances & Appeals: Anthony J. Lumbis, Esq., Box 143, Sweet Valley, Penna. 18656. Office — 717: 826-1550.

Mrs. Mary Kozerski, 35 Hilldale Avenue, Plains, Penna. 18705. Home — 717: 822-8468.

Sylvester Kossa, 93 Russell Street, Edwardsville, Penna. 18704. Home — 717: 287-8554.

Youth Committee: Youth Committee, in conjunction with Membership Recruitment Committee, will be appointed by the Board of Directors.

**GARSAS • LITHUANIAN CATHOLIC
ALLIANCE**

*English
Section*

**LITHUANIAN INTERNEE IN
SWITZERLAND RETURNS TO USSR**

(Continued From Page 1)

A representative of the International Red Cross, however, assured *Russkaya Mysl* in a telephone conversation that Rimas Burba returned to the Soviet Union of his own free will.

Soviets Exercised Psychological Pressure on Returnees

"We have no special reasons to disbelieve the assertions of the Red Cross representative in Geneva," *Russkaya Mysl* writes. "We also have no doubt that representatives of the Soviet Consulate in Geneva, who are allowed to have regular meetings with the Soviet soldiers in accordance with the Geneva convention, have exercised a psychological pressure on them in order to compel them to return. However, the Geneva convention specifically provides that prisoners of war will be protected not only from "outside curiosity" (i.e., newspapermen), but also from any attempts to intimidate them and from any psychological pressure."

Swiss Government Isolated Internees from Western Influence

"The Swiss government," *Russkaya Mysl* continues, "is zealously observing the above clause of the convention by all kinds of efforts to separate the prisoners of war from Western 'influence': they are forbidden to meet with Western journalists and with . . . emigre representatives in the West as well as to receive any press critical of the Soviet Union. The Swiss go even further; it is said that they try to convince the Soviet soldiers that 'life is not easy' in the West, too. This assertion does contain some truth, but, knowing what awaits Soviet prisoners on their return to the Soviet Union, the Swiss might refrain from saying such things."

Official Swiss Policy Favors Moscow

"The lack of publicity and any contacts with the Soviet prisoners in Switzerland (three of them still remain there) is very useful for the Soviets. Whatever the pressures to which the Soviet soldiers might be exposed — letters from family members; stories about the return of Stalin's daughter; reminders of J. Povarnitsyn, who decided to remain in Switzerland but has not yet been granted a political asylum; even direct threats to the prisoners' families — nobody in the West will know about it. And as long as Soviet prisoners will be kept behind barbed wire, the free society will put the burden of responsibility for the fate of the soldiers who have returned 'home' (and it cannot be but tragic) not on the shoulders of the Soviet Union, which started the war in Afghanistan, but of the Swiss government and of the International Red Cross Committee," *Russkaya Mysl* concludes.

Internee's Parents Threatened?

Additional information on the fate of Burba is contained in an article by Olivier Grivat, entitled "Internees in Zugerberg — a Bloody Dilemma", and published in the November 11, 1984, issue of the daily *24 Heures de Lausanne*. Grivat writes that of the five interned Soviet soldiers, only Rimas Burba had hesitated for a long time, because the Soviets have been exercising a pressure on him through his parents. His father allegedly made a telephone call to him and asked him to come. Rimas Burba is also alleged to have received a letter from his parents through the Vatican, in which he was advised to avoid the

"return trap." Everybody knew that Rimas' failure to return would have exposed his parents to retaliation.

Dangers of Return to USSR

The Swiss journalist adds that the Lithuanian community in Switzerland was taking an active interest in Burba. The chairman

of the organization had managed to visit the interned prisoner and to provide him with information about the possibilities of remaining in Switzerland. Burba is said to have considered only two possibilities — remaining in Switzerland or returning to Lithuania. The chairman of the Lithuanian community in Switzerland told the newspaper that a return might be dangerous to him, because the Soviet authorities consider soldiers who are taken prisoners as deserters and punish them with three to ten years terms in Siberian camps.

According to the Lausanne daily, Rimas Burba's unit was sent to guard a munitions' depot in Kabul. During a surprise raid, he was taken prisoner and in 1982 was transferred to the Red Cross.

**SOVIET NATIONALITIES SOURCE
OF CONCERN TO SU — ELLIOTT ABRAMS**

"Our attitude (toward the grievances and aspirations of the non-Russians in the Soviet Union) is one of intense concern and support. We have, for example, said a great deal in the United States about the struggles in the Baltic countries and in the Ukraine. It is clear to us that, although different groups may be more active one month or another, or get more attention in the West, this is not the struggle of any one group. This is a struggle of all the peoples within the Soviet Union for their liberty. . . ."

"(The idea of) Russification, which is clearly the goal of the Soviet government, is one that we oppose. It is, after all, not some kind of natural process. It

is a Soviet policy to stamp out these individual national traditions. We know, for example, that they have encouraged more and more ethnic Russians to move into the Baltic republics to keep down the percentage of the indigenous population. We know, for instance, of efforts made in the schools to make sure that Ukrainians or Georgians are not allowed, are not taught, to value their own traditions. We are opposed to all of these policies. The Soviet Politburo imposed these policies. Nobody has chosen them freely."

(U.S. Assistant Secretary Elliott Abrams, *RFE/RL Soviet East European Report*, Nov. 20, 1984).

**DOBRYNIN ASKED TO INTERVENE
ON BEHALF OF ARRESTED PRIEST**

Anatoly Dobrynin, ambassador of USSR, was asked by the co-chairman of the U.S. Congressional Human Rights Committee to intercede on behalf of the Rev. Jonas-Kastytis Matulionis, who was arrested on November 9, 1984. Representative John Edward Porter wrote to the Soviet Ambassador in Washington on January 7, 1985, to express his and his colleagues' concern over the arrest. He said:

"It appears to me that Father

Matulionis has been singled out for persecution because of his strong religious beliefs. As you know, your government has committed itself to the human rights guarantees contained in the Helsinki final Act, as well as the Freedom of religion assured by the United Nations Declaration on the Elimination of all Forms of Religious Intolerance. I urge you to intervene on behalf of Father Matulionis and secure his release from prison."

ETHNIC AWARENESS FOR PEACE AMONG NATIONS

As the Holy Father, John Paul II, had told his pre-teen audience during his visit to Canada in September of 1984, that showing friendship "simply and sincerely" is happiness on earth, what better way can we promote this friendship as Lithuanian-Americans than grouping children in Lithuanian Heritage Camps and forming youth and adult study groups?

It is a true fact that no nation on earth is so strongly connected to other nations by

ties of language, culture, and history, as the United States. As good American citizens it is our responsibility and privilege as Lithuanian Americans to preserve our ties for the good of the world and for our own advancement.

The heritage of our ancestors, known or unknown to us, is engraved on our hearts in a real and indelible way. To discover your Lithuanian roots, become familiar with Lithuanian traditions, art, songs, dance, history

and language. You will be delighted with the findings! You will form a spiritual union with your homeland and her culture, with her history, ethnic characteristics, and social problems.

Our modern world is shrinking. Distance and time are no longer obstacles to communication for better understanding and cooperation among the people of the world. How much more convenient will it be in our case to learn the Lithuanian language. After learning the language, an exchange of letters with Lithuanian relatives will enable you to understand each nation's cultures, customs, and current conditions. Learn what values our Lithuanian culture promotes, what destiny does it offer to life, what place does it offer to the poor and disinherited, how does it look upon sharing, forgiveness, and love?

The art of peace, — putting the power of good-will to work where you are at the moment, — can change the world.

The United States is a cultur-

al mosaic where each ethnic group preserves its distinctive cultural traits and language in an ever evolving culture that enriches everyone. Respecting cultural diversity brings peace and harmony and enrichment to the entire nation and eventually to the world. Let us begin to spread this love, this knowledge, this acceptance of each other now, that peace may engulf the world.

Learn more about the Lithuanian nation so as to be able to share your knowledge with others. Much can be learned of Lithuania's past and present in the well-written book, "Praise the Lord, All You Nations". Order your copy from Sister Virginia, St. Mary's Villa, Elmhurst, Pennsylvania, 18416. The price of the book is \$8.00. Add \$1.00 for postage and handling. It will be a good start in the right direction. Working for peace among nations is everyone's concern. Begin today, at this moment, to reap God's blessing, for He says, "Blessed are the peacemakers, for they shall be called the sons of God." (Matt. 5:9)

S.V.V.

SKUODIS DECLARES HUNGER STRIKE TO PROTEST PERSECUTION OF RELIGION

Vytautas Skuodis sent a statement to the Soviet government declaring that he would stage a hunger strike regularly one day of the week, in protest against the unequal status of the Roman Catholic Church and the imprisonment of Lithuanian priests.

Skuodis, who was born in the United States, was sentenced in 1980 to seven years in strict-regime camps and five years in exile.

(From *The Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*, No. 64, October 7, 1984)

DIVISION OF EAST EUROPE NEITHER JUST NOR PERMANENT

"... The last few years have revealed more clearly than ever that the division of Europe has not established itself in East or West as the just and permanent answer to the continent's ancient problems. The East European regimes have not achieved legitimacy in the eyes of their people."

(Richard Davy, chief editorial writer of *The London Times*, *Washington Quarterly*, Spring 1984).

BRIDGES — a monthly newsletter in the English language, published by the Lithuanian American Community, is geared for those Lithuanians, who do not understand Lithuanian but are interested in Lithuanian culture. The newsletter is published monthly and the subscription rate is 7 dol. per year. The readers of *Garsas* are urged to recommend it to the Lithuanians in their communities to subscribe it for their children, who are interested in their heritage. Write to: Bridges, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

FLAG RAISING — The 67th anniversary of the Restoration of Lithuania's Independence was observed with a flag raising at Pittston City Hall. Principals pictured are from left, Pittston Mayor Tom Walsh, Ann Challan, president of the Knights of Lithuania; Nellie Bayoras, program chairman; Rev. Peter Ališauskas, pastor St. Casimir's Church and District Magistrate Joseph Augello.

LIFE AFTER VILLANOVA

Mary Elizabeth Donar graduated from our hallowed halls in May, 1977 prepared to practice nursing as she had been so well taught. She applied to Children's Hospital of Philadelphia to work on a general surgical unit. However, staffing needs were great in the Pediatric Intensive Care Intermediate Unit (PICI) and so, she was assigned to PICI. Today, more than 7 years later, she is the Head Nurse of the unit where she was assigned, rather than the unit she initially desired. In point of fact, she has held the Head Nurse position for 5 of those 7 years.

Mary realized that PICI represented the type of nursing practice she envisioned. She loved pediatrics, but she didn't want only a cursory relationship. The unit's emphasis on growth and development and family provided the framework for her nursing care. When she became a primary nurse in the summer of 1978, she became a coordinator of comprehensive health care and an integral member of the interdisciplinary team helping to design and plan care with the skill and ease of a veteran trooper. Mary feels this "role for nursing is seldom found, except perhaps in pediatric rehabilitation setting." She says that her input is counted and describes the "situation as one which values nursing and has made me feel good about

nursing." Her relationship with physicians and other health care professionals is supportive and cooperative as well as didactic. The teaching process and decision making process is mutual and collaborative.

When the head nurse position became available, Mary's former head nurse encouraged her to apply. Mary felt it would be a good experience for her even if she didn't get it. She also thought that she was ready for increased responsibility, but the single-most important motivating factor was Mary's commitment to care and influencing the quality of care. Everyone including Mary "was particularly nervous about me being so young. I was only 23."

Today, Mary's work speaks for itself. PICI has the first formalized program to discharge ventilator dependent children to their homes or foster homes. In 1981, the Surgeon General's workshop was held to address the needs of the handicapped child using the ventilator-dependent child in the home as the prototype. Mary became involved with other institutions helping to train their staff and set up similar programs. Her emphasis is on nursing roles and responsibilities. With the growing number of home care programs, Mary's concerns are focused on maintaining the quality of care and not losing sight of the child's growth and development and

Mary Donar lends a helping hand.

the family. she also has spent time developing the rehabilitation component to insure the child's quality of life.

Mary's expertise in intensive care management, discharge planning and home care of the ventilator dependent child has taken her to diverse locations on the lecture circuit. She has traveled throughout the United States, i.e. Little Rock, Detroit and Houston and as far as the Communist block of Poland. Mary has been to Poland three times in April and September, 1983 and November 1984 with Project Hope. The latest trip included both relief and lecture. The relief program included provision of medical equipment and supplies to pediatric and obstetrical hospitals. The teams evaluate the use of the equip-

ment, further needs and education. Mary's role in the lecture component is to explain the nursing perspective on mechanical ventilators. Mary has also co-authored a chapter in *Neonatal and Pediatric Critical Care Nursing*, from Churchill Livingstone, 1983, entitled "The Child with Chronic Respiratory Failure: A Special Challenge."

Mary credits Villanova College of Nursing for preparing her well "to think and to problem solve." She is a member of Sigma Theta Tau, Alpha Nu Chapter. She remains an avid fan of Villanova basketball. Mary is proud to be a Villanova graduate and says that she liked the program very much.

As far as future plans are concerned, Mary says "I'm still in a position that I find exciting, particularly in the area of home care for the ventilator dependent child." She started part time on her Master's degree in January, 1985, but there is no specific graduate school program designed to meet her needs. She has been addressing the idea of developing her own program. Mary says, "the field is too exciting to get out of it altogether. When the children are discharged, the family becomes an independent unit with the help of resources." Mary is a resource and smiles when the job is well done.

(Reprinted from *Newsletter of Villanova College of Nursing*).

-0-

Mary Elizabeth Donar is the daughter of Mr. and Mrs. Frank Donarovich. Her mother, the former Leocadia Žemaitis, is Treasurer of the Lithuanian Catholic Alliance and Secretary of Lodge 30 of which Mary has been a member since birth.

OFFICERS INSTALLED — The Lithuanian Citizens Club of Pittston held installation of officers recently in the clubrooms, Butler St., Pittston. Pictured seated from left, Stanley Abramavage, financial secretary; Anthony Akulonis, president; John Kwasnitak, vice president; Joseph R. Francik, secretary. Standing, Ron Kamage, solicitor; Stephen Kolbeck, Frank Pusavage, and Anthony Padrazis, directors; Adam Montville, treasurer.

PITTSTON NATIVE STILL TUNING PIANOS AT 88

Not all Greater Pittston "breaker boys" of the early 1900's spent the rest of their working lives as coal miners. One, in particular, found a career in piano building and is still working as a repairer and tuner at the age of 88.

Frank Masonis, a Pittston native, first became associated with the piano in 1911. But his story really begins in the local coal mines. One day he looked up from his job as a teen-aged male driver and wondered if there might be a better life beyond the mountains that surround Wyoming Valley.

At 15 he decided to find out and hopped a freight train to New York City. He had virtually nothing, including nothing to lose, he reasoned.

After four days without a place to sleep, Masonis curled up on the doorsteps of Cable &

Sons, one of more than 100 piano factories in the city at that time. By day's end, he had a job in the same factory, and has been associated with pianos ever since.

The son of the late Dominick and Eva Kazlauskas Masonis, natives of "The Old Country" who settled in Pittston, Frank never lost the courage which first took him away from the coal mines. He moved from one piano-making job to another. "I always went for the pennies, that's why I roamed," he recently told a reporter for "The Daily Journal," a newspaper from his present hometown, Rahway, New Jersey.

One of those jobs had him making a piano for Irving Berlin at William Tonk & Brothers factory.

At 21, Masonis was foreman at Kindler & Collins, turning

out 20 pianos a day and supervising a crew of men whose youngest age was 42.

It was in 1942 that Masonis put \$10 down on his current home on St. George Avenue in Rahway and finally sank some roots. He opened his own business as a piano repairer and tuner and is still working at it today.

Only the failing health of his wife, Nancy, age 91, has curtailed Masonis' activities. He travels less now, preferring to work in his garage/workshop and be close to his wife.

Masonis, who says he went to his first doctor at 81, wears a pacemaker as does Nancy. Both exercise daily and Masonis says this has kept them out of nursing homes.

Masonis continues to garden and fish and also cares for several stray cats. "I was a stray when I arrived in New York," he says, "I also used to share my lunch with the mules in the coal mines." So feeding stray

cats "seems like the thing to do," he adds.

Tuning pianos has had its interesting moments, Masonis relates. "It's not unusual to find something bizzare inside pianos — sometimes a diamond ring, sometimes a revolver.

Masonis has two nieces who are still residing in this area. Mrs. Clementine Kizis Skurkis and Mrs. Anastasia Kizis Techky, both Pittston natives, live at Lake Winola.

Both have fond memories of "Uncle Frank" who has visited back here frequently. Mrs. Techky explains that Uncle Frank often told tales of being one of the finest young boys in the region to swim to the islands in the Susquehanna River where he would bobble the wild ground cherries which were abundant there.

Other nieces and nephews, all Pittston natives, include: John Kizis, Florida; Mrs. Rita Mueller and Mrs. Mercedes Henning, New York; and Peter Paul Kizis, Sr., Texas.

Frank Masonis has tuned pianos for the past 73 years.

DIARY OF AN UNBORN CHILD

August 21 — Today my life began. My parents do not know it yet, I am as small as a seed of an apple, but it is I already. And I am to be a girl. I shall have blond hair and blue eyes. Just about everything is settled though, even the fact that I shall love flowers.

September 13 — Some say that I am not a real person yet, that only my mother exists. But I am a real person, just as a small crumb of bread. My mother is. And I am.

September 17 — My mouth is just beginning to open now. Just think, in a year or so I shall be laughing and later talking. I know that my first word will be: MAMA.

September 19 — My heart began to beat today all by itself. From now it shall gently beat for the rest of my life without ever stopping to rest! And after many years it will tire. It will stop, and then I shall die.

October 28 — I am growing a bit every day. My arms and legs are beginning to take shape. But I have to wait a long time yet before those little legs will raise me to my mother's arms, before these little arms will be able to gather flowers and embrace my father.

December 6 — Tiny fingers

are beginning to form on my hands. Funny how small they are! I'll be able to stroke my mother's hair with them.

December 14 — It wasn't until today that the doctor told mom that I am living here under her heart. Oh, how happy she must be! Are you happy mom?

December 19 — My mom and dad are probably thinking about a name for me. But they don't even know that I am a little girl. I want to be called Kathy. I am getting so big already.

January 3 — My hair is growing. It is smooth and bright and shiny. I wonder what kind of hair mom has.

January 7 — I am just about able to see. It is dark around me. When mom brings me into the world it will be full of sunshine and flowers. But what I want more than anything is to see my mom. How do you look mom?

January 18 — I wonder if mom hears the whispering of my heart? Some children come into the world a little sick. But my heart is strong and healthy. It beats so evenly: tup-tup, tup-tup. You'll have a healthy little daughter, mom!

January 22 — Today my mother killed me . . .

(The Arlington Journal)

GEORGE NAGY HONORED — St. Casimir's Holy Name Society held a special dinner-meeting honoring George Nagy for serving twenty consecutive years as treasurer. Honorary chairman, Father Peter J. Ališauskas, pastor and moderator,

presented a plaque to Mr. Nagy in behalf of the Holy Name Society. Father Ališauskas gave invocation, remarks and benediction. Onofrio Orlando is president.

HEALTH HINTS

Now let's see how you did.

-0-

HOW MUCH DO YOU KNOW?

How much do you know about the foods you eat, about drugs and about health care?

Try these statements out. Are they true or false? The correct information — the answers are at the end — may help you maintain a healthy life.

True or false:

1. Milk is for kids. Adults should avoid milk and milk products because of their high fat content.

2. Aspirin is the rug most doctors prefer for treating arthritis.

3. People over 65 make up 11 percent of the population but take 25 percent of medicinal drugs.

4. In the past, women were urged to limit their weight gain during pregnancy to 15 pounds, but now a total weight gain of 25 to 30 pounds is usually recommended.

5. Orange juice loses up to half of its vitamin C content if kept in the refrigerator for more than 24 hours.

6. Enemas are a good way to maintain "regularity" without drugs.

7. Stroke deaths and heart disease fatalities are on the rise in the United States.

8. Skin cancer is the most prevalent form of cancer but has the highest survival rate — 95 percent.

9. There's as much caffeine in a cup of tea as in coffee.

10. Oysters "hoard" bacteria.

1. False. While some adults may want to avoid cream and whole milk, they should include skim and lowfat milk and milk products in their diets because they are excellent sources of calcium. Many adults, particularly women, are deficient in calcium, a condition that may lead to dowager's hump and broken bones.

2. True. Aspirin remains the "drug of choice" for treating arthritis. At high doses, as directed by a physician, aspirin not only offers relief from pain but reduces inflammation.

3. True. If you're in this group, make sure you know what each drug is that you take, what it's for and exactly how to when to take it.

4. True. Doctors today may say don't smoke, don't drink and don't take unnecessary drugs during pregnancy, but they are less restrictive than in the past about eating. That's because if a woman's caloric intake is too restricted in pregnancy, she may not get enough protein, vitamins and minerals to adequately nourish her unborn child. The National Academy of Sciences recommends that pregnant women eat 150 more calories a day in the first trimester than when they were not pregnant, and 350 more calories a day in the rest of their pregnancy.

5. False. Orange juice — fresh, canned or from frozen concentrate — will maintain its vitamin C content for several days under refrigeration.

(Continued on Page 12)

OFFICERS INSTALLED — Christian Mothers Altar and Rosary Society of St. Casimir's Church, Pittston, held installation of officers for 1985 - 86. Rev. Peter J. Ališauskas invested these officers: Marian Tribendis, president; Ann Rose, vice president; Judy Legg, secretary; Frances Mercincavage, treasurer; Helen Nagy, Marian Chepalis trustees; Mary Sites, Marie Lauck, executive board. Shown is outgoing president Helen Nagy presenting the gavel to incoming president Marian Tribendis. Looking on is Rev. Peter J. Ališauskas, pastor and moderator of the society.

WYOMING KLONIO ŽINIOS

HELP CAMP AUŠRA!

Lithuanian organizations, like other ethnic groups, are realizing more and more the importance of attracting young members to join in order to keep the organization functioning, to prevent extinction. One need not necessarily be of Lithuanian extraction to show an interest in, and concern for, the Lithuanian people. We have seen this to be true in many instances.

During the commemoration of our Founder's centenary of birth, Father Alphonsus Maria Urbanavičius, C.P. (1884 - 1984) we, the Sisters of Jesus Crucified and the Sorrowful Mother, reviewed the beginnings of our Community and the purpose for which we were founded. True, the salvation of souls came first, the aged in our nursing homes, the children in our schools, but we also realized how great was our Founder's concern for the Lithuanian people. He left no stone unturned to help preserve Lithuania's beautiful language and culture.

To continue our Founder's work for the Lithuanian people, a few concerned Sisters experimented in starting a Lithuanian Heritage Camp for children on our Villa grounds. As a result, Camp Aušra was born in the month of July. Located at the foot of the Pocono Mountains,

surrounded with wide fields and forests, it was an ideal spot for such an endeavor.

The success of the project was evident to all, to the Sisters, to the Counselors, to the campers and their parents. Making use of available buildings, the first floor of a sturdy barn served as a spacious dining room, while the upper floor was made into a girls' dormitory. The hay barn with its upper and lower decks was a dorm for boys while the lower area was used for hand-crafts and cultural creations. A tractor-truck garage came in handy for entertainments and religious services. The wide fields and a swimming pool presented ample opportunities for sports and physical fitness.

Since it was only an experiment, Camp Aušra was started with rented and borrowed commodities. But now that we hope to make it a permanent reality in Northeastern Pennsylvania, — the only one of its kind in this area, we feel we can count on your help to finance the essentials. It is a project which will benefit our mutual aim, — the winning of America's youth for our Lithuanian Organizations.

Our buildings need certain renovations and more showers installed. Cots must be purchased. Our kitchen needs

Two counselors rehearsing for an entrance skit to Camp Aušra, at Elmhurst, Pa.

modernization and more equipment to meet the demands for fast and efficient service. Sports equipment is also needed for a variety of games. Our Community is unable to finance all our needs.

In the near future we would like to have a Lithuanian bakuzė to give the place Lithuanian atmosphere. Any contributions, help and suggestions will be greatly appreciated and greatly accepted. A visit to the Villa with its camp grounds and buildings will give you an idea of its potentials and needs. Thank you for your consideration in this regard.

Sister Verna Cickavage

HEALTH HINTS

(Continued From Page 11)

6. False. Too many enemas, like too many laxative drugs, can lead to dependence.

7. False. Between 1972 and 1982, stroke deaths declined 42 percent and heart disease fatalities 27 percent. Better detection and treatment of high blood pressure are believed to have contributed to these declines.

8. True. About 400,000 cases of skin cancer occur each year. Most are of the squamous cell or basal cell type, for which the cure rate is 95 out of 100 — highest among all the cancers. However, malignant melanomas, arising out of moles, are highly dangerous — so watch for tell-tale changes in the color of moles.

9. False. A cup of tea averages 30 to 60 milligrams (mg) of caffeine. While instant coffee averages about 65 mg per 5-ounce cup, percolated is 80 mg and drip method coffee is 115. Most colas are 35 to 45 mg in a 12-ounce can.

10. True. Oysters and other bivalve mollusks concentrate bacteria and other impurities and they feed by filtering water. This concentrates impurities — as is the reason shellfish should not be taken from polluted waters. People with damaged or diseased livers should avoid the risk of raw shellfish entirely.

-0-

How did you do? Seven correct is passing. The questions and answers were based on articles in FDA Consumer magazine. Subscriptions are available for \$17 a year from the Superintendent of Documents, Government Printing Office, Washington, D.C., 20402.

A free reprint of the FDA Consumer article, "For Treating Arthritis, Start with Aspirin," is available by sending a postcard to FDA, Consumers HFE-88, 5600 Fishers Lane, Rockville, MD., 20857.

OBITUARY

Victor Machinist

Victor G. Machinist - Motiejūnas, 85, of 34 Birch Dr., Swoyersville died at home February 22 morning following a lengthy illness.

Born in Luzerne, he was the son of the late Michael and Petronella Runta Machinist.

He had attended the Luzerne schools and was associated with the J.B. Carr Biscuit Co., prior to operating a food market in Luzerne for 35 years.

He was later employed by the Phillips Seafood Co., until his retirement.

Mr. Machinist was a Red Cross volunteer and a sacristan of St. Ann's Church, Luzerne where he was a member, serving as recording secretary and parish treasurer.

In addition he was active in parish and diocesan projects and the Holy Name Society; a charter member of the St. Alphonsus Retreat League, serving on its executive committee.

Mr. Machinist was a member of the Lodge No. 28 Lithuanian Catholic Alliance since 1913.

He was preceded in death by his son, Victor A. and daughter, Mrs. Maryanne Howell, both in 1972. Also brothers Peter (1980), Frank (1981), Edward (1984).

Surviving are his wife, the former Frances Janosky with whom he observed their 61st wedding anniversary in January; sons, Eugene and Robert, both at home; Raymond, Baltimore, Md.; Bernard, Pittsburgh; six grandchildren; sister, Tillie Machinist, St. Mary's Villa Nursing Home, Elmhurst.

Buried February 25 with a Mass of Christian Burial in St. Ann's Church. Interment in the parish cemetery, Lehman.

Memorial donations may be made in his name to his family and will be sent to the Missionary Congregation of the Blessed Sacrament Mission, Shimoga, India to aid in the con-

struction for a permanent residence for homeless children.

M. Motiejūnas, father of the late Victor Machinist, was a Charter member of the Lithuanian R.C. Alliance of America, and all family members participated in the Organization. A sister, Tillie Machinist, served as Secretary of Lodge 28, Luzerne, until recently when she relinquished her duties due to ill health. Her nephew Robert Machinist (Victor's son) is now Secretary of Lodge 28.